

STROKOVNO SREČANJE **“Spoznavmo alergene v hrani”**

Predstavitev rezultatov Raziskave javnega mnenja o varnosti hrane in prepoznavnosti Evropske agencije za varnost hrane v Sloveniji

Blaža Nahtigal

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, EFSA informacijska točka

Ljubljana, 26. november 2013

Raziskava javnega mnenja o varnosti hrane in prepoznavnosti Evropske agencije za varnost hrane (EFSA) v Sloveniji, 2013

- **Čas izvedbe:** 5. do 16. september 2013
- **Populacija:** polnoletni prebivalci Slovenije
- **Metoda izvedbe:** telefonski imenik
- **Realizirani vzorec (n):** 700
- **Reprezentativnost:** Zagotovljena z naključnim vzorcem v dveh stopnjah. Vzorec utežen po spolu, starosti, tipu naselja, izobrazbi. Anketiranci izbrani naključno po metodi zadnjega rojstnega dne. Vir podatkov za utežitev: SURS, 1. 1. 2013.

Raziskava javnega mnenja o varnosti hrane in prepoznavnosti Evropske agencije za varnost hrane (EFSA) v Sloveniji, 2013

Struktura vzorca po sociodemografskih spremenljivkah

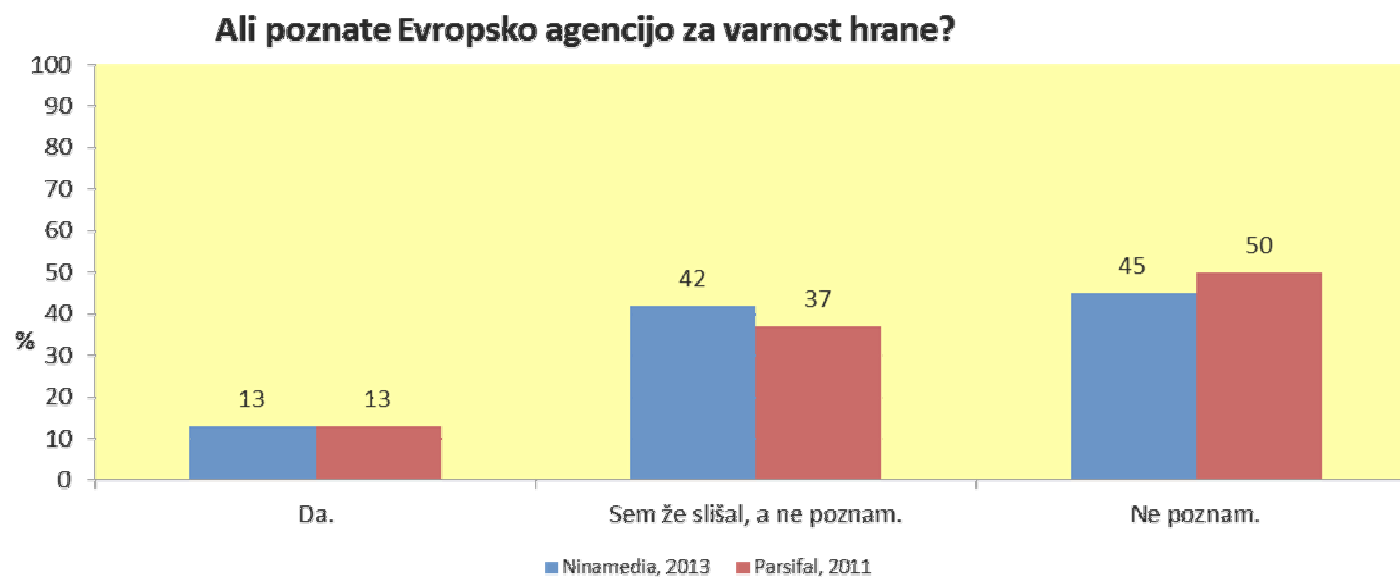
Spol: 51,3 % žensk (= 359) in 48,7 % moških (= 341)

Starost: 18 – 30 let = 14,2 % (100)
31 – 45 let = 24,5 % (172)
46 – 60 let = 32,5 % (227)
več kot 61 let = 28,8 % (201)

Izobrazba: OŠ ali manj = 20,5 % (143)
poklicna izobrazba = 19,5 % (136)
srednja izobrazba = 35,4 % (248)
višja šola, visoka ali več = 24,7 % (173)

Prepoznavnost Evropske agencije za varnost hrane (EFSA)

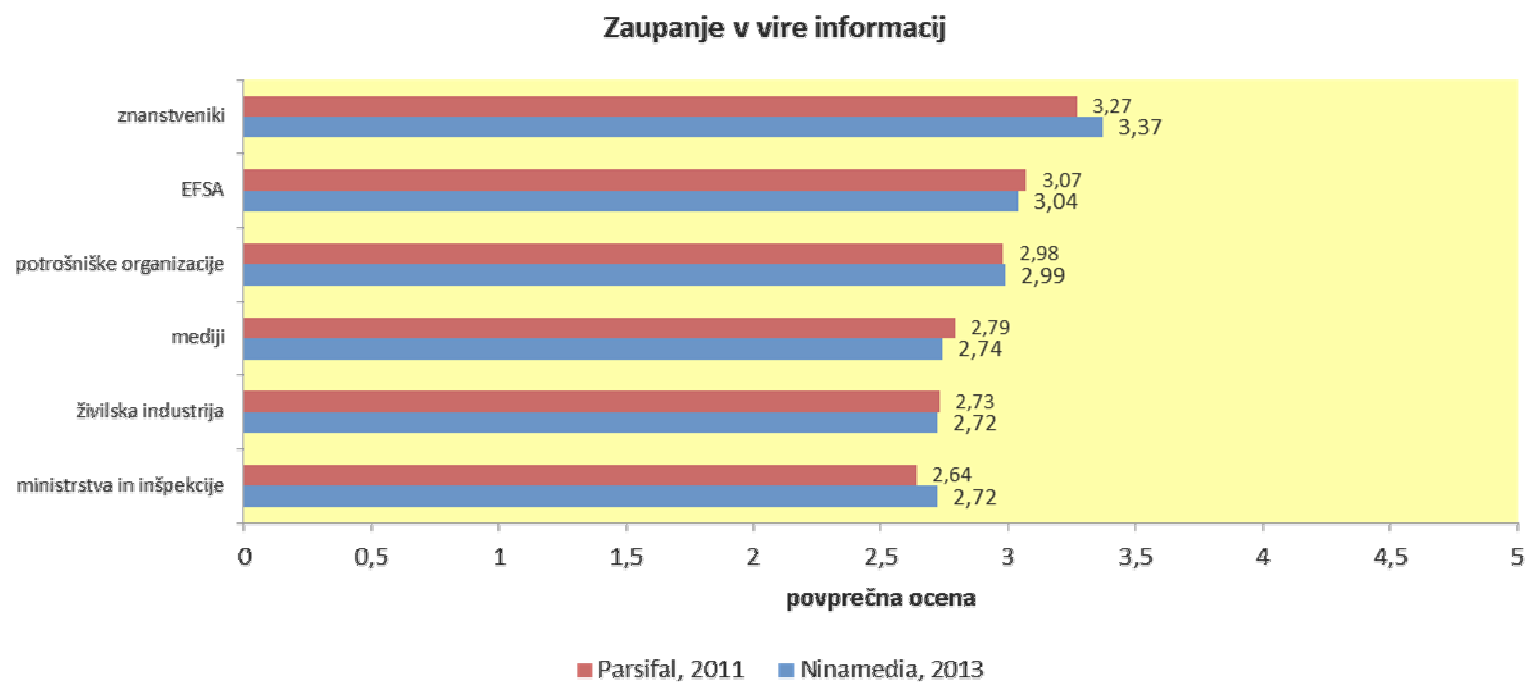

Poznavanje EFSA je skromno:

- z izobrazbo se povečuje tudi njeno poznavanje;
- mlajši jo poznajo najslabše (?).

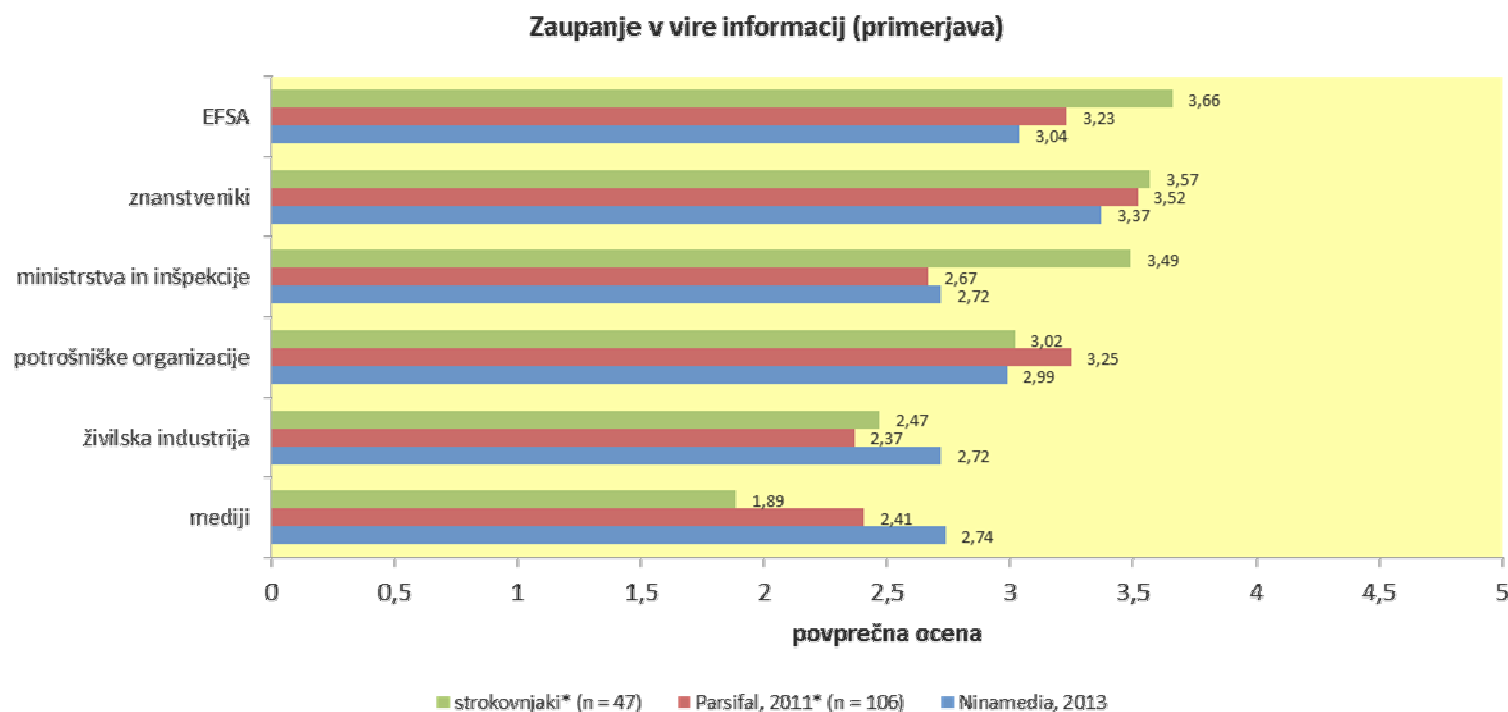
Zaupanje v vire informacij

- Največ zaupanja še vedno uživajo znanstveniki.
- Državnim institucijam bolj zaupajo ženske.
- Višje izobraženi bolj zaupajo potrošniškim organizacijam, znanstvenikom in EFSA ter manj medijem in živilski industriji.

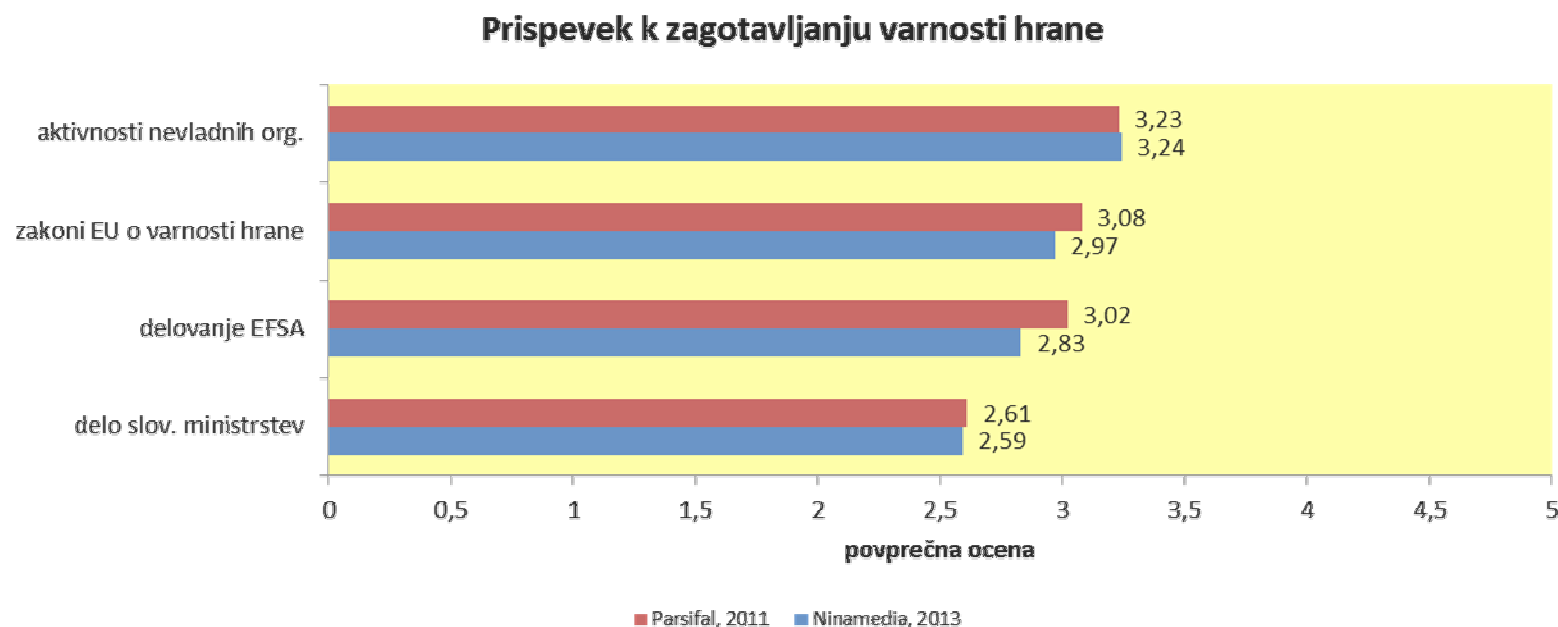
Zaupanje v vire informacij, primerjava (povprečna ocena od 1 do 5)

- Stokovnjaki z EFSA dogodka (2011) najbolj zaupajo EFSA, sledijo znanstveniki in ministrstva, na zadnjem mestu so mediji.
- Višje izobraženi iz raziskave iz leta 2011 najbolj zaupajo znanstvenikom, sledijo potrošniške organizacije in EFSA, na zadnjem mestu je živilska industrija.

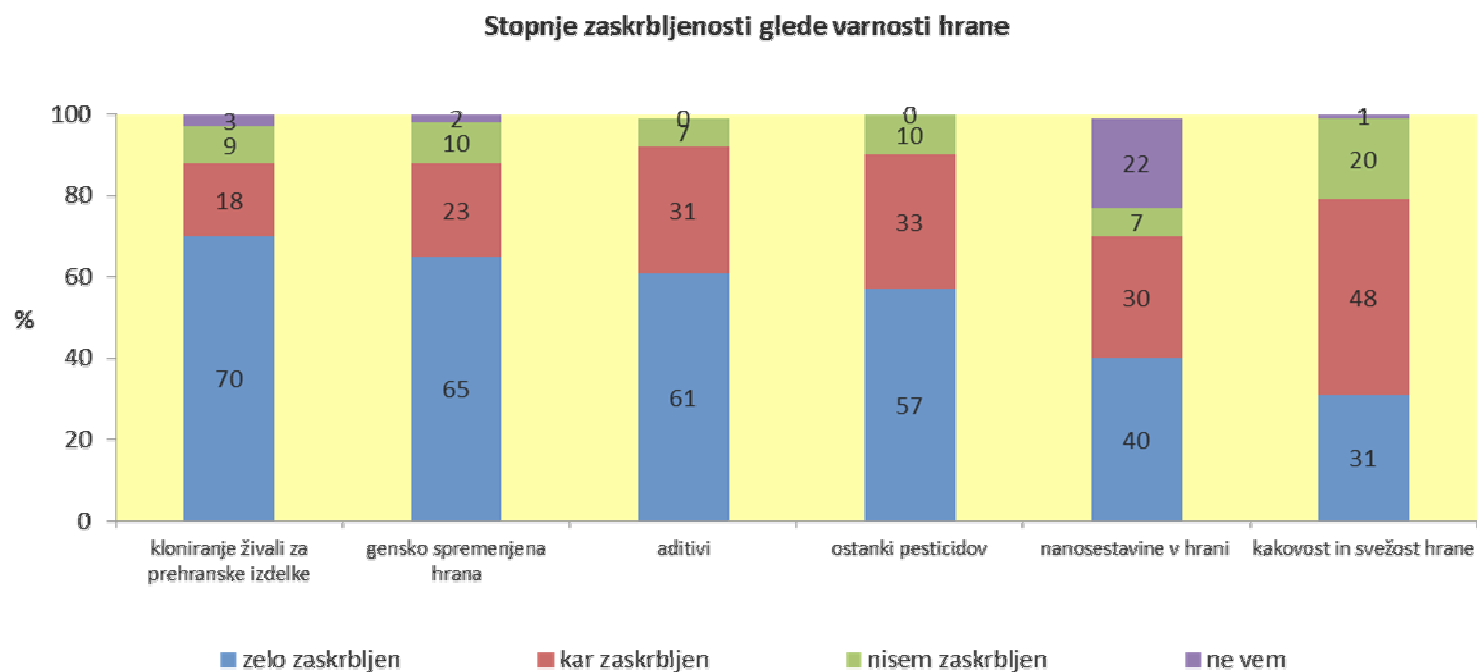
Prispevek k zagotavljanju varnosti hrane (povprečna ocena od 1 do 5)

- Anketiranci so leta 2011 in 2013 na področju varnosti hrane najbolj ocenili aktivnosti nevladnih organizacij, delo evropskih institucij, na zadnjem mestu je delo slovenskih ministrstev in inšpekcij.
- Delo slovenskih ministrstev in inšpekcij so v letošnji raziskavi bolje ocenile ženske.
- Z izobrazbo se povečuje tudi ocena aktivnosti nevladnih organizacij.
- Starost značilno vpliva na oceno: najstrožje so delo ocenili starejši (nad 60 let), kritični so tudi mlajši od 30 let.

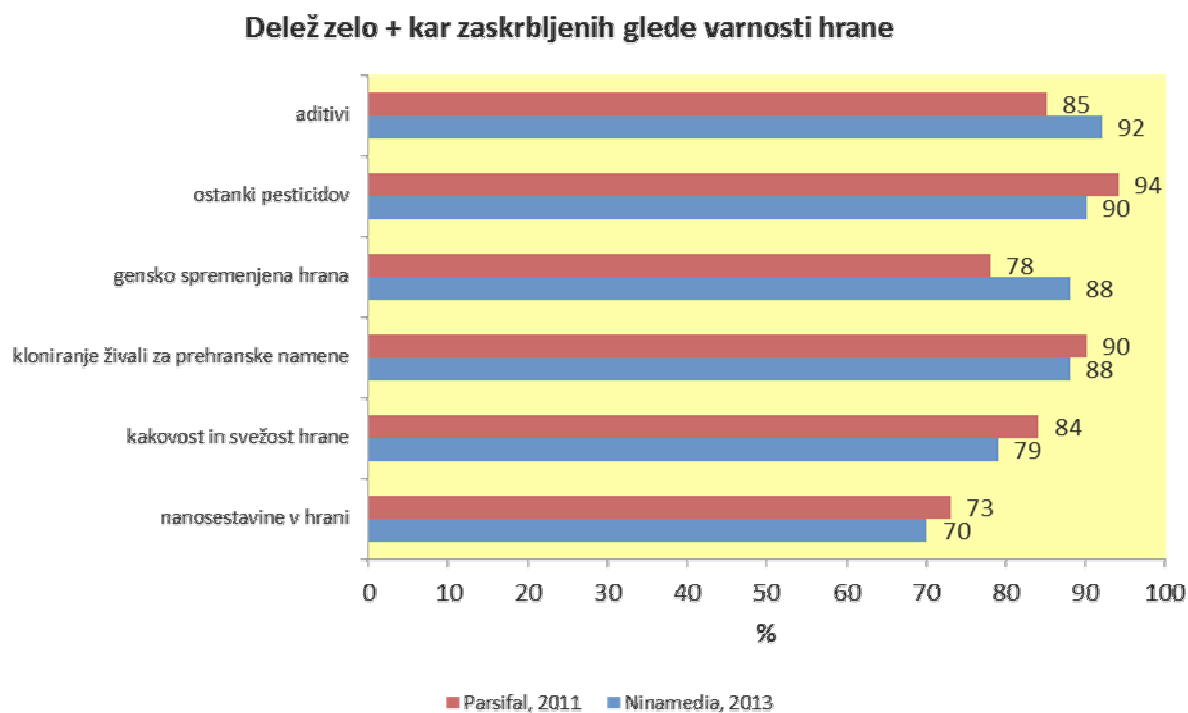
Zaskrbljenost glede varnosti hrane

- Izsledki obeh raziskav javnega mnenja izražajo veliko zaskrbljenost potrošnikov.
- Ženske so pogostejše „zelo zaskrbljene“, medtem ko so moški večkrat ali „kar zaskrbljeni“ ali „niso zaskrbljeni“.

Stopnje zaskrbljenosti glede varnosti hrane (primerjava)

- V letošnji raziskavi so anketiranci najbolj zaskrbljeni zaradi dodatkov hrani, sledijo ostanki pesticidov, (ki so bili leta 2011 na prvem mestu).
- V primerjavi z raziskavo iz leta 2011 se je povečalo število zaskrbljenih zaradi aditivov in GSO.

Stopnje zaskrbljenosti glede varnosti hrane

Stopnje zaskrbljenosti glede varnosti hrane						
	aditivi		kloniranje		nanotehnologija	
	Raziskava 2011 (n = 113)	Strokovnjaki (n = 47)	Raziskava 2011 (n = 113)	Strokovnjaki (n = 47)	Raziskava 2011 (n = 113)	Strokovnjaki (n = 47)
	N/ %	N/ %	N/ %	N/ %	N/ %	N/ %
Zelo zaskrbljen	73,5	51,1	71,9	46,8	41,1	25,3
Kar zaskrbljen	22,3 ($\Sigma = 95,8$)	34 ($\Sigma = 85,1$)	16,3 ($\Sigma = 88,2$)	23,4 ($\Sigma = 70,2$)	30,9 ($\Sigma = 72$)	36,2 ($\Sigma = 61,5$)
Nisem zaskrbljen	4,2	14,9	10,7	21,3	15,4	23,4
Ne vem	0,0	0,0	1,2	8,5	12,6	14,9

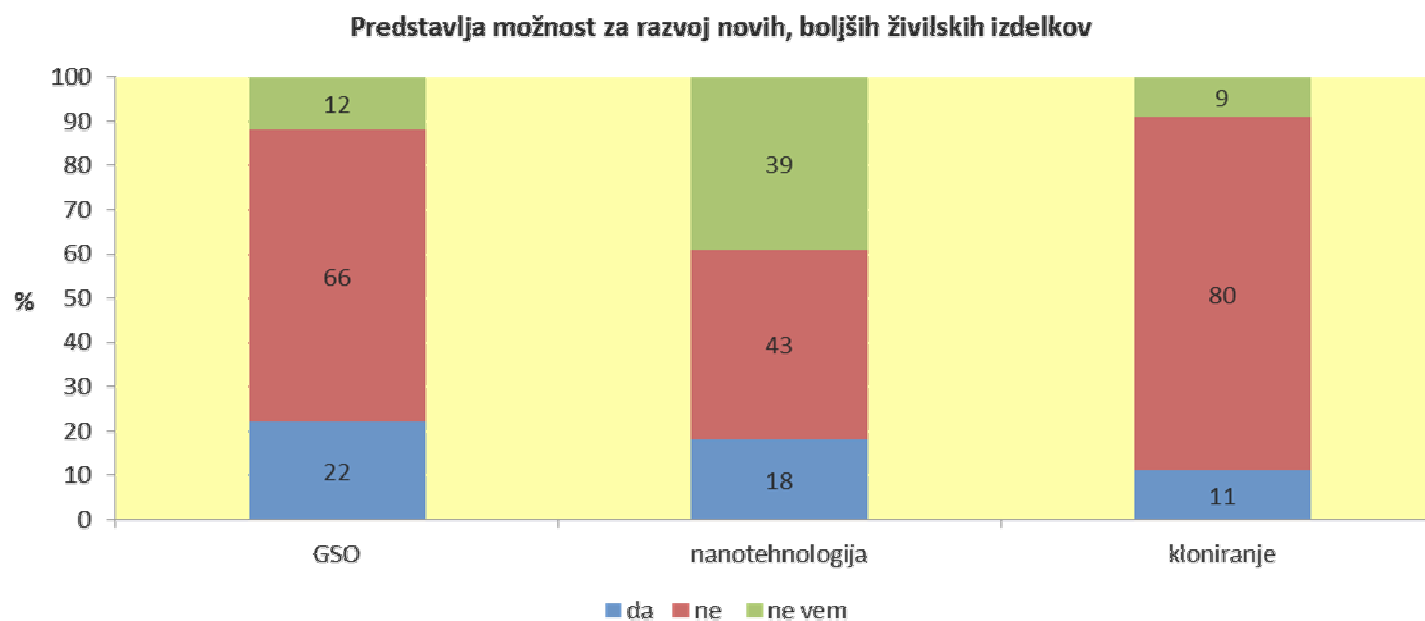

Stopnje zaskrbljenosti glede varnosti hrane

Stopnje zaskrbljenosti glede varnosti hrane						
	GSO		aditivi		kakovost in svežost hrane	
	Raziskava 2011 (n = 113)	Strokovnjaki (n = 47)	Raziskava 2011 (n = 113)	Strokovnjaki (n = 47)	Raziskava 2011 (n = 113)	Strokovnjaki (n = 47)
	N/ %	N/ %	N/ %	N/ %	N/ %	N/ %
Zelo zaskrbljen	58,4	27,7	56,4	29,8	51,1	27,7
Kar zaskrbljen	29,9 ($\Sigma = 88,3$)	34,0 ($\Sigma = 61,7$)	30,7 ($\Sigma = 87,1$)	46,8 ($\Sigma = 76,8$)	35,4 ($\Sigma = 86,5$)	53,2 ($\Sigma = 80,9$)
Nisem zaskrbljen	11,4	34,0	13,5	21,2	12,3	14,9
Ne vem	0,2	4,3	0,4	2,1	1,3	4,3

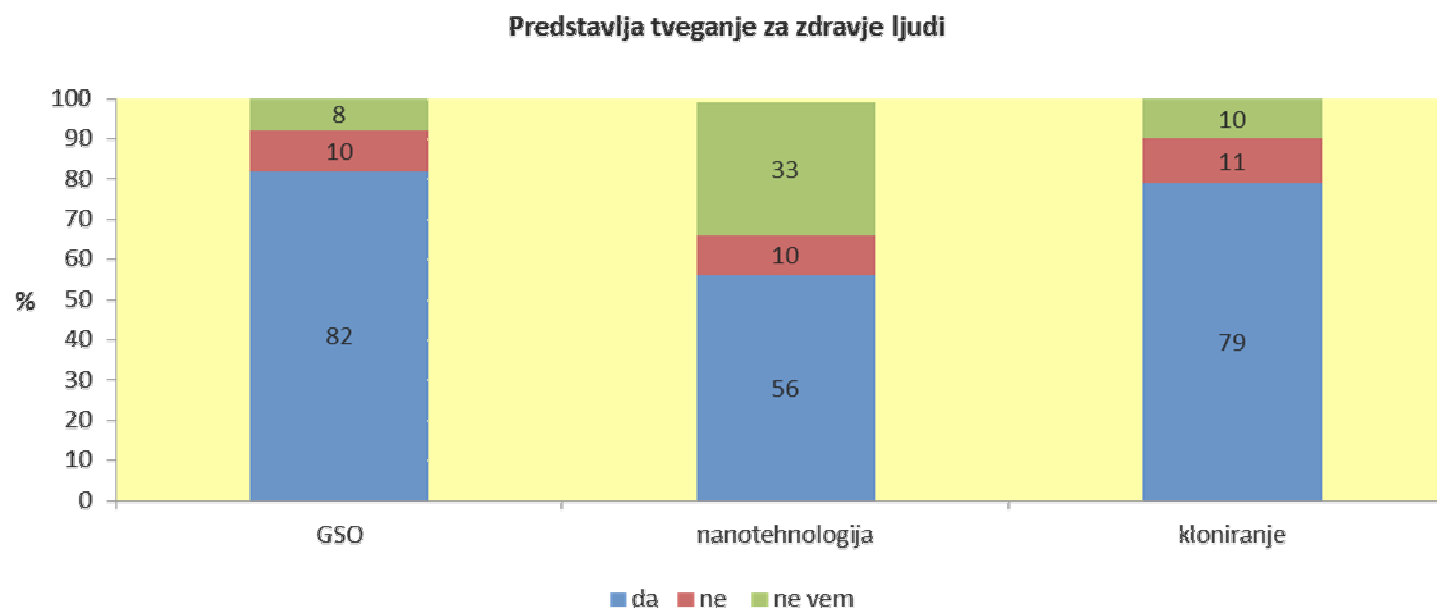
GSO, kloniranje in nanotehnologija – ali predstavljajo možnost za razvoj novih, boljših živilskih izdelkov?

- Možnosti za razvoj novih izdelkov so pri vseh treh tehnologijah bolj naklonjeni moški.
- Srednje in višje/visoko izobraženi se v višjem deležu ne strinjajo z omenjeno trditvijo glede GSO.
- Nepoznavanje je največje v primeru nanosestavin: narašča s starostjo in se zmanjšuje z izobrazbo.

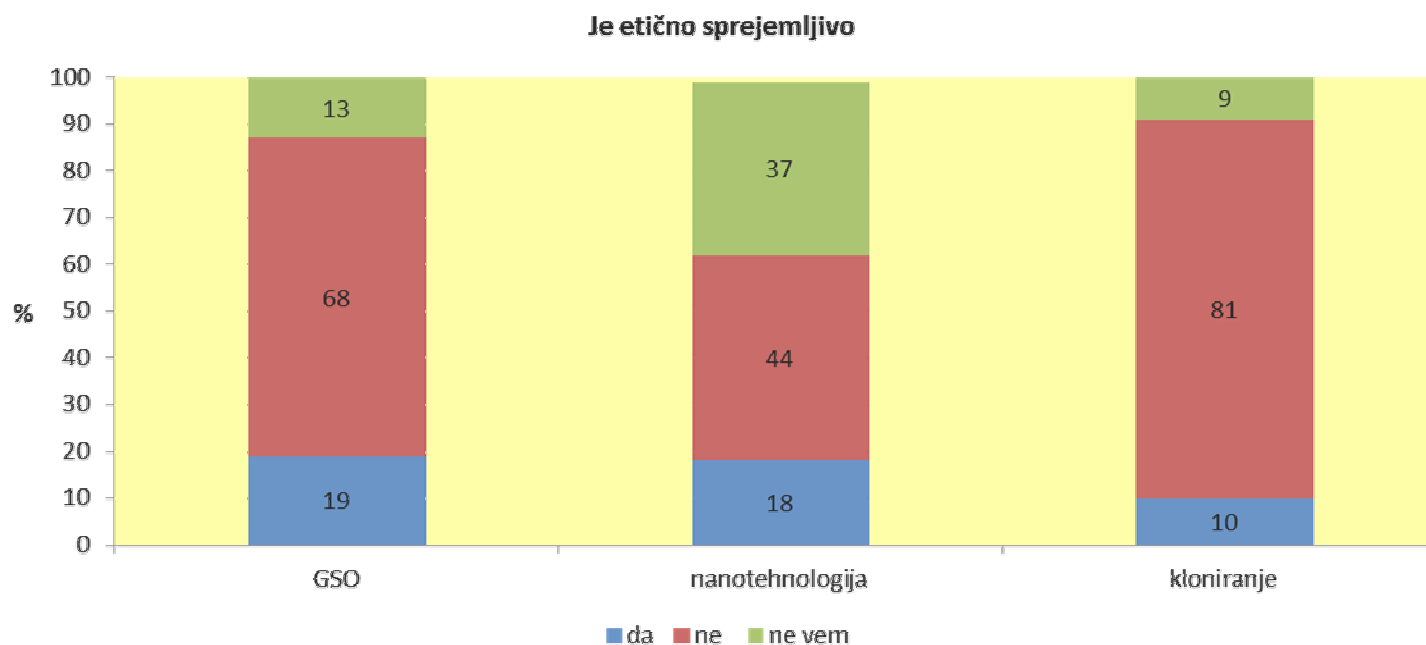
GSO, kloniranje in nanotehnologija – ali predstavljajo tveganje za zdravje ljudi?

- Pri odgovorih ni statistično značilnih razlik pri GSO.
- Pri nanotehnologiji kot tveganju za zdravje ljudi delež pozitivnih odgovorov narašča s stopnjo izobrazbe. Delež odgovorov „ne vem“ se s stopnjo izobrazbe zmanjšuje, daleč največji delež odgovorov „ne vem“ pa je v starostni skupini nad 60 let.
- Pri kloniranju kot tveganju za zdravje ljudi delež pozitivnih odgovorov s stopnjo izobrazbe raste.

GSO, kloniranje in nanotehnologija – ali so etično sprejemljivi?

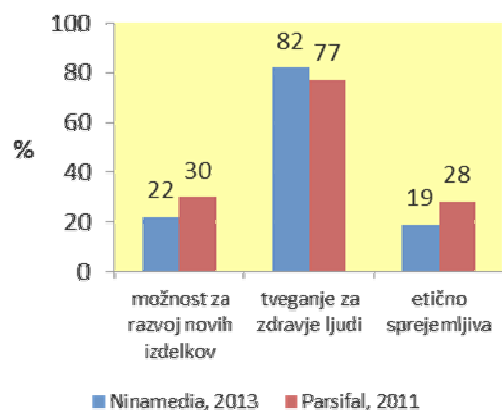

- Gensko spremenjeni hrani kot etično sprejemljivi nasprotuje več žensk, s starostjo se nasprotovanje povečuje.
- Pri nanotehnologiji se je več kot polovica starejših od 60 let odločila za odgovor „ne vem“. Nepoznavanje se zmanjšuje s stopnjo izobrazbe.
- Kloniranju kot etično sprejemljivi metodi nasprotuje več žensk.

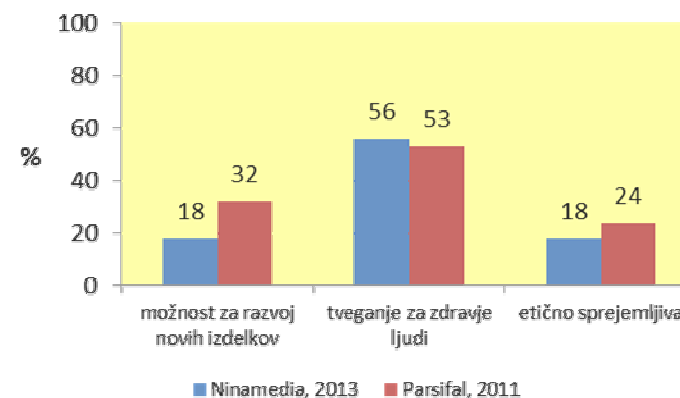

GSO, kloniranje in nanotehnologija – primerjava raziskav iz leta 2011 in 2013

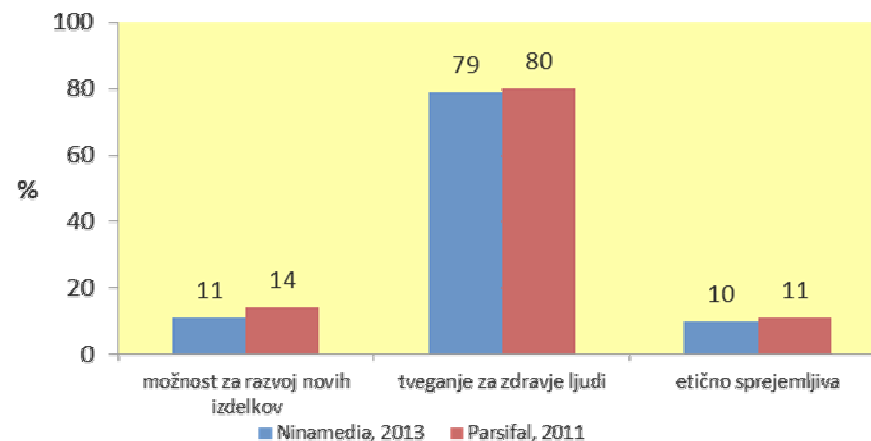
Gensko spremenjena hrana

Nanotehnologija

Kloniranje

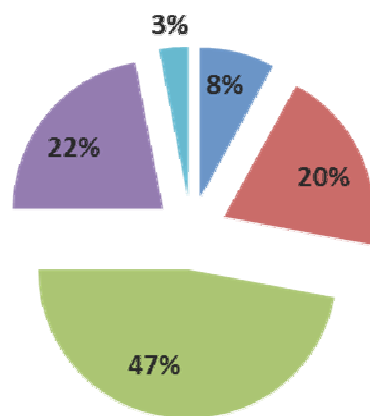

Zaupanje v preskrbo z varno

Zaupanje v preskrbo z varno hrano

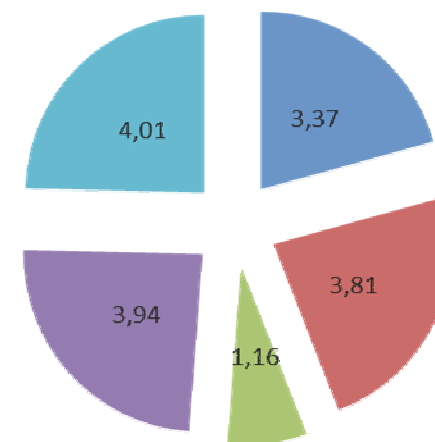
■ sploh ne zaupam ■ ne zaupam ■ niti niti ■ zaupam ■ popolnoma zaupam

Povprečna ocena = 2,91
Standardni odklon = 0,92

Kaj storite, kadar ste zaskrbljeni glede varnosti živil (povprečna ocena od 1 do 5)?

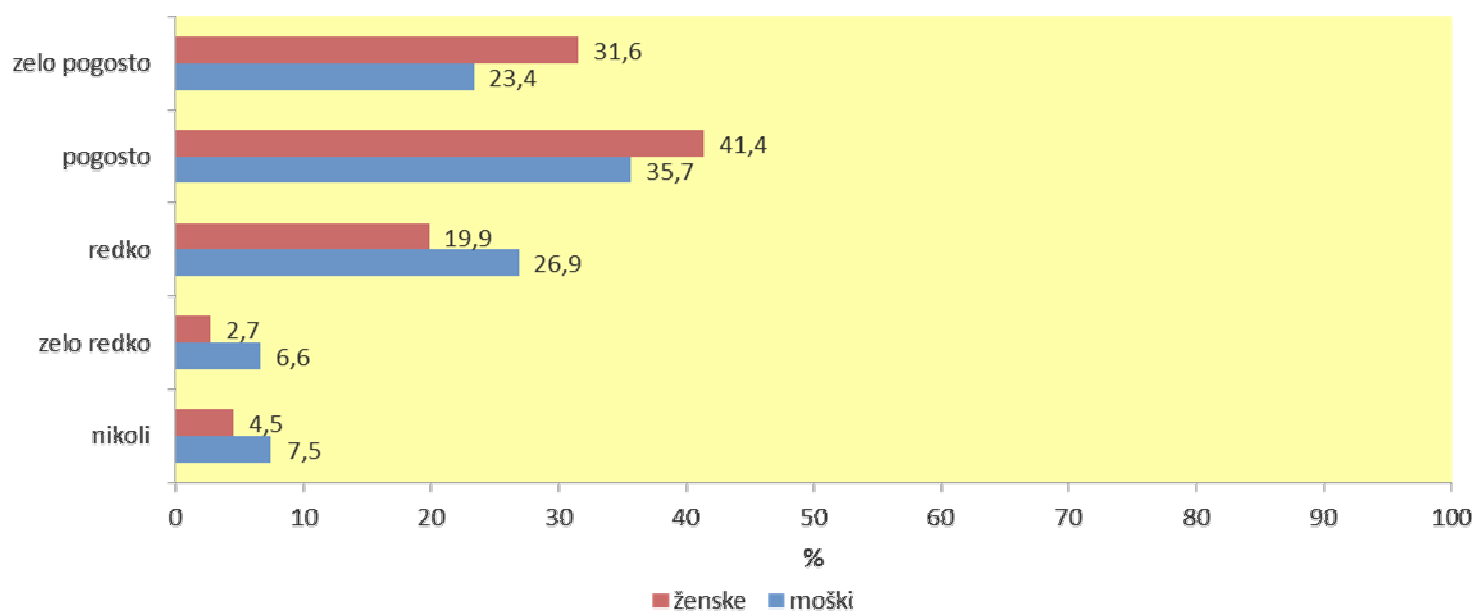
■ jem manj oziroma ne jem določenih živil
■ berem označbe
■ pošljem pritožbo, vprašanje
■ jem ekološko hrano
■ kupujem lokalno, doma pridelano hrano

Označbe na živilih

Kako pogosto prebirate označbe na živilih?

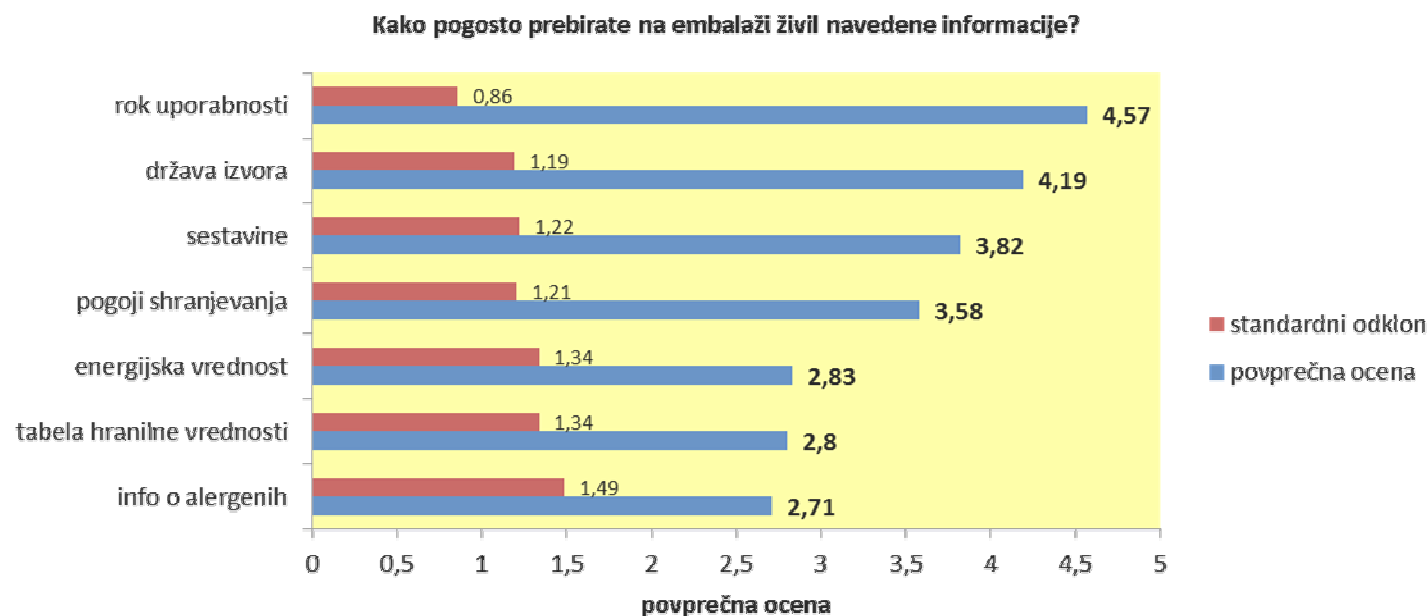

Povprečna ocena = 3,77: 3,99 ženske in 3,61 moški.
Standardni odklon = 1,09

Povprečna ocena se zvišuje s stopnjo izobrazbe.

Označbe na živilih

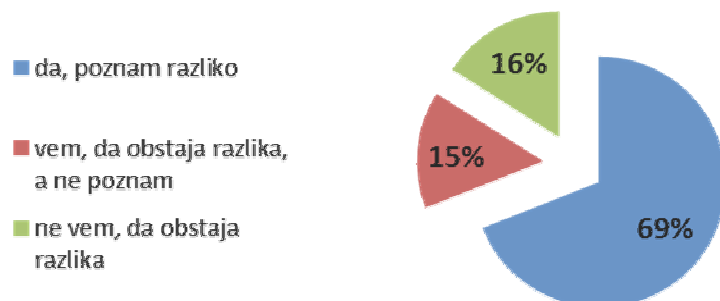

- Označbe na živilih pogosteje prebirajo ženske in višje izobraženi.
- Pri tabeli hranilne vrednosti ni statistično značilnih razlik.
- Alergene pogosteje preverjajo ženske, višje izobraženi in prebivalci večjih mest.

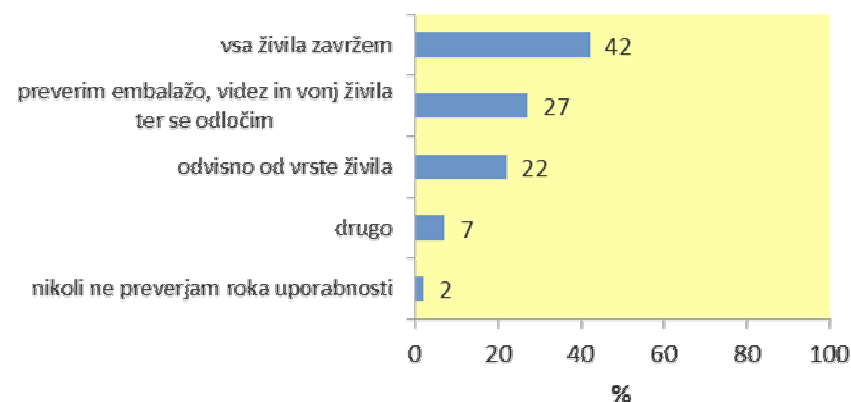
Rok uporabnosti

Ali poznate razliko med navedbama "uporabno najmanj do" in "porabiti do"?

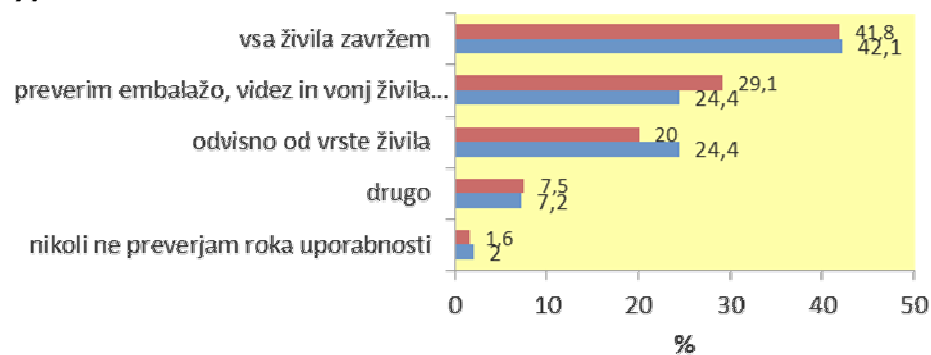

- Starejši od 60 in mlajši od 30 let so v največjem deležu odgovorili, da ne poznajo razlike, najmanj jih tudi pozna razliko.
- Poznavanje razlike se povečuje s stopnjo izobrazbe in velikostjo naselja.

Ravnanje z živili po pretečenem roku uporabnosti

Kaj najpogosteje storite z živili po pretečenem roku uporabnosti?

Hvala za pozornost!